

**Szkolny program wychowawczo – profilaktyczny
dla Szkoły Podstawowej im. Marka Kotańskiego
w Góralicach
Rok szkolny 2019/2020**

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.)
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526)
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 730)
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, 1078, 1287 ze zm.)
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, 2244, z 2019 r. poz. 730 ze zm.)
- Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z z 2018 r. poz. 1446, 2227, z 2019 r. poz. 638 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 214 z późniejszymi zmianami).
- Preambuła podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej.
- Statut Szkoły Podstawowej im. Marka Kotańskiego w Góralicach.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. Dz. U. z 2018 r. poz. 1492, z 2019 r. poz. 447).

Wstęp

Szkolny program wychowawczo – profilaktyczny, zwany dalej programem, realizowany w Szkole Podstawowej im. Marka Kotańskiego w Góralicach opiera się na uniwersalnych zasadach etyki, respektując chrześcijański system wartości.

Szkolny zestaw programów nauczania oraz program wychowawczo – profilaktyczny tworzą spójną całość i uwzględniają wymagania opisane w podstawie programowej. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest realizowanym w rodzinie i w szkole, która uwzględnia zarówno wolę rodziców, jak i priorytety polityki oświatowej państwa.

Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój ucznia oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie ucznia w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferach: fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Wychowanie wzmacniane jest przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

1. Wyników ewaluacji.
2. Wyników nadzoru pedagogicznego.
3. Wniosków z ewaluacji wcześniejszych programów wychowawczego i profilaktyki realizowanych w roku szkolnym **2019/2019**
4. Wniosków z analiz zespołów zadaniowych.
5. Analizę dokumentów szkolnych.
6. Opinie nauczycieli, rodziców i uczniów.
7. Diagnoza czynników ryzyka i czynników chroniących.

I. Misja szkoły.

Misją szkoły jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata, kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także przedstawicielami innych kultur. Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, zapewnia uczniom pomoc psychologiczną i pedagogiczną.

U podstawy misji szkoły leży szacunek do człowieka i uczciwość. Misją szkoły jest wychowanie w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowanie postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji. Misją jest także przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych. Do misji należy nauka bycia coraz lepszymi ludźmi.

II. Wizja szkoły.

Oto szkoła, jakiej pragniemy: szkoła jest wspólnotą wychowujących i wychowywanych; szkoła jest bezpiecznym miejscem spotkania ludzi, zwłaszcza spotkania dzieci o różnym stopniu rozwoju; w szkole panuje atmosfera dialogu, wzajemnego zaufania i poczucia jedności; szkoła spełnia trzy podstawowe warunki, którymi są: -integralność wychowania z wiedzą i kreowaniem umiejętności, -spójność działań wychowawczych pomiędzy szkołą a rodziną i innymi instytucjami, -oparcie wychowania na uniwersalnych wartościach etycznych; w szkole kieruje się dobrem ucznia, sytuuje go w centrum swoich działań; w

szkole widzi się w dziecku człowieka i formuje w nim osobę (personalizm); szkoła jest miejscem, w którym młody człowiek odnajduje odpowiedzi na zasadnicze pytanie: jak być lepszym człowiekiem; szkoła działa w kierunku otwarcia się ucznia na drugiego człowieka; szkoła wychowuje ku pełnej kulturze duchowej; szkoła tworzy klimat miłości do rodziny oraz do małej i wielkiej ojczyzny; szkoła jest otwarta na pozytywne wpływy wielokulturowej Europy.

III. Sylwetka absolwenta i cechy dobrego nauczyciela.

Dążeniem Szkoły Podstawowej im. Marka Kotańskiego w Góralicach jest przygotowanie ucznia do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym oraz podejmowania samodzielnych i odpowiedzialnych decyzji w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych.

Nasz absolwent:

- jest przygotowany do pełnienia obowiązków rodzinnych i obywatelskich;
- zna zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności;
- prawidłowo nawiązuje kontakty międzyludzkie;
- potrafi działać w zespole;
- odpowiada za swoje czyny;
- potrafi radzić sobie w trudnych sytuacjach, nie robiąc krzywdy sobie i innym;
- potrafi poprosić o pomoc;
- dąży do rozwiązywania problemów bez używania przemocy;
- jest przygotowany do podjęcia dalszego kształcenia stosownie do swoich możliwości;
- akceptuje siebie, mając świadomość swoich mocnych i słabych stron;
- jest wrażliwy na potrzeby i krzywdę innych;
- pracuje nad własnym rozwojem, budując swój system wartości;
- jest aktywny i twórczy;
- jest asertywny, czyli potrafi zaprezentować i obronić swoje zdanie, szanując tych, którzy mają odmienne poglądy;
- posiada wiedzę o zagrożeniach jakie niosą środki uzależniające, niehigieniczny tryb życia, media, sekty;
- ma szacunek dla rodziny, rozumianej jako związek mężczyzny i kobiety, oraz świadomość, że jest ona najważniejsza dla prawidłowego rozwoju i szczęścia nie tylko pojedynczych ludzi, ale całego społeczeństwa;
- ma szacunek dla otaczającej go przyrody;
- umie podejmować niepopularne decyzje oraz ograniczyć swoje potrzeby dla większego dobra (bardziej „być” niż „mieć”);
- ma szacunek dla pracy, umie rzetelnie pracować;
- zna i szanuje historię, kulturę i tradycję narodową;
- zna chrześcijańskie korzenie Europy oraz dziedzictwo kulturowe i cywilizacyjne świata;
- ma podstawy ku temu, by stopniowo wybijać się na duchową i intelektualną niezależność.

Nauczyciel w naszej szkole: kieruje się w życiu ogólnoludzkimi wartościami moralnymi, uczy i wychowuje własnym przykładem; dba o godność zawodową; dostrzega dobre strony ucznia, wierzy w jego możliwości; akceptuje ucznia bez względu na jego światopogląd; jest empatyczny; jest

wymagający, sprawiedliwy i życzliwy; posiada jasny, klarowny system zasad, którymi kieruje się w życiu; jest aktywny i twórczy; wykazuje entuzjazm w nauczaniu swojego przedmiotu; dąży do samodoskonalenia; jest opiekunem wychowawcą, doradcą, przewodnikiem, autorytetem; radzi sobie w trudnych sytuacjach, mając zawsze na uwadze dobro i bezpieczeństwo uczniów.

IV. Cele.

Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego jest wspieranie ucznia w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym i ryzykownym, wykorzystując profilaktykę uprzedzającą, kreatywną. Ważnym elementem realizacji programu jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Cele szczegółowe.

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej ma na celu w szczególności:

1. Wprowadzenie uczniów w świat wartości: ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania;
2. Rozwijanie umiejętności społecznych i emocjonalnych;
3. Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej;
4. Formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku do godności innych osób;
5. Rozwijanie kompetencji: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
6. Rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
7. Ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;
8. Rozbudzenie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
9. Wyposażenie uczniów w takie umiejętności oraz w taki zasób wiedzy, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
10. Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;
11. Wszechstronny rozwój osobowościowy ucznia;
12. Kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
13. Zachęcanie do samokształcenia;
14. Ukierunkowanie ucznia ku uniwersalnym wartościom.

Zasady realizacji programu:

- Znajomość założeń programu przez uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz rodziców
- Zaangażowanie wszystkich podmiotów społeczności szkolnej i współpraca w realizacji zadań określonych w programie
- Respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, rada pedagogiczna, samorząd uczniowski)
- Współdziałanie z innymi instytucjami wspierającymi działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły
- Współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

Działania wychowawcze i profilaktyczne są ukierunkowane na osiągnięcie dojrzałości w sferach:

1. **Biologicznej**, ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych,
2. **Emocjonalnej**, ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii wewnętrznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia sprawstwa, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi ucznia, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej i emocjonalnej,
3. **Poznawczej**, ukierunkowanej na rozwój ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki,
4. **Spółecznej**, ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorców i norm społecznych, dokonywaniu wyborów oraz doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
5. **Moralnej**, ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenieniu znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia w jego rozwoju. Obejmuje w szczególności:

1. Współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw wynikających z modelu absolwenta,
2. Kształtowanie systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu,
3. Współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowaniu postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
4. Wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz środowiskiem lokalnym,
5. Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli a także nauczycieli i rodziców,
6. Doskonalenie umiejętności nauczycieli w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami/opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
7. Wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli, rodziców i opiekunów,
8. Kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym możliwość działania w wolontariacie, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
9. Przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
10. Wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność profilaktyczna uzupełnia wychowawczą i obejmuje w szczególności:

1. Poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diety i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
2. Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
3. Kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,

4. Kształtowanie krytycznego myślenia i wspomagania uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
5. Prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
6. Wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działania profilaktyczne są realizowane poprzez:

1. Realizowanie wśród uczniów oraz rodziców/ opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanie programów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii,
2. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej formy zaspokajającej potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
3. Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
4. Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych,
5. Włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno – terapeutyczny, o którym mowa w art.71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

V. Kierunki działań wychowawczo – profilaktycznych szkoły na rok szkolny 2019/2020

Na podstawie wniosków z diagnozy szkoły oraz wytycznych polityki oświatowej państwa obrano kierunki działań wychowawczo – profilaktycznych:

1. Wspomaganie rozwoju ucznia w rozwoju emocjonalnym, społecznym i twórczym,
2. Przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie,
3. Wzbudzanie przynależności do grupy, rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
4. **Wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych i obywatelskich postaw uczniów.**
5. **Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i przedsiębiorczość uczniów,**
6. Przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
7. Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym,
8. **Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów. Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci.**

VI. Struktura oddziaływań wychowawczo – profilaktycznych.

Miejszem realizacji programu są zajęcia lekcyjne, zajęcia pozalekcyjne, wycieczki, wyjazdy, czyli każda sytuacja, w której dochodzi do relacji uczeń – nauczyciel, uczeń – rodzic, rodzic – nauczyciel.

Struktura oddziaływań wychowawczych:

Dyrektor szkoły:

- czuwa nad realizacją programu,
- wspiera w realizacji,
- monitoruje program,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań,
- współpracuje z wychowawcami, pedagogiem oraz samorządem uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad bezpieczeństwem uczniów i nauczycieli,
- nadzoruje działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły.

Rada pedagogiczna:

- realizuje cele i zadania programu,
- dba o wszechstronny rozwój ucznia,
- reaguje na zagrożenia,
- działa według procedur szkolnych,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego.

Wychowawcy klas:

- wspieranie rodziców w dziedzinie wychowania bez ponoszenia wyłącznej i całkowitej odpowiedzialności za wszelkie możliwe działania wychowawcze,
- rozpoznanie sytuacji domowej ucznia,
- stała współpraca z rodzicami,
- rozwiązywanie bieżących problemów i sytuacji konfliktowych w klasie,
- współpraca z innymi nauczycielami,
- diagnoza niepowodzeń szkolnych uczniów i podejmowanie próby ich rozwiązywania,
- integracja zespołu klasowego,
- reagowanie na przejawy agresji lub przemocy,
- współpraca z pedagogiem szkolnym,
- systematyczne prowadzenie dokumentacji szkolnej.

Samorząd uczniowski:

- zna cele i zadania programu,
- pomaga w realizacji,
- współpracuje z radą pedagogiczną,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,

- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania do demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły, wzbogaca jej tradycje,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

Rada rodziców:

- współtworzy program,
- w porozumieniu z radą pedagogiczną uchwała go,
- wspiera szkołę w jego realizacji.

VIII. Szczegółowe cele wychowawcze i profilaktyczne do realizacji w roku szkolnym 2018/2019.

SFERA BIOLOGICZNA.

1. Kształtowanie zachowań prozdrowotnych.

SFERA POZNAWCZA.

1. **Rozwijanie kompetencji: samodzielności, kreatywności i innowacyjności uczniów.**
2. Ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności.
3. Rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki.
4. Wszechstronny rozwój ucznia.

SFERA EMOCJONALNA.

1. Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów.
2. Kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby.
3. Ukazywanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.
4. Rozwijanie umiejętności w zakresie bezpieczeństwa.
5. Ukazywanie możliwości pokonywania napotkanych trudności.

SFERA SPOŁECZNA.

1. Integracja uczniów starszych z młodszymi.
2. Upowszechnianie wiedzy na temat obowiązujących w szkole norm i wartości.
3. Rozwijanie postaw prospołecznych i działania w zakresie **wolontariatu**.
4. **Kształtowanie poczucia solidarności i tożsamości szkolnej, lokalnej i narodowej.**
5. Wspomaganie rozwoju kulturalnego.
6. **Ukazywanie jak bezpiecznie i odpowiedzialnie korzystać z zasobów dostępnych w sieci.**
7. Ścisła współpraca z rodzicami.

SFERA MORALNA.

1. Kształtowanie umiejętności budowania systemu wartości.
2. Rozwijanie odpowiedzialności za własny rozwój.
3. Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych.
4. **Ukazanie wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów.**

IX. Programy profilaktyczno - wychowawcze, które będą realizowane w Szkole Podstawowej w Góralicach w roku szkolnym 2019/2020

1. Zachowaj Trzeźwy Umysł. **Oddział przedszkolny, szkoła podstawowa.**
2. Trzymaj Formę. **Oddział przedszkolny, szkoła podstawowa.**
3. Porozmawiajmy o zdrowiu i nowych zagrożeniach. **Klasy 4 - 8**
4. Znajdź właściwe rozwiązanie. **Kl. 4- 6 SP.**
5. Nie pal przy mnie, proszę. **Kl. 1 – 3 i oddział przedszkolny.**
6. Świeże powietrze wokół nas. **Oddział przedszkolny.**
7. Ekipa Chrumasa na tropie zdrowego żywienia. **Kl. 1 – 5**